

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA ZAOPATRZENIA WOJSK LOTNICZYCH

JAWNE
ŚWIERCZEWEGO

Egz. Nr 1

mjr dypl. Stanisław WIETRZYŃSKI

**Temat: STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZASADY
DOWODZENIA TYŁAMI WOJSK OPK
(SZCZEBŁA ARMIJNEGO)**

(Skrypt)

BIBLIOTEKA SZKOŁY
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
233652

REMBERTÓW

CZERWIEC

1965

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA ZAOPATRZENIA WOJSK LOTNICZYCH

JAWNE
ŚWIĘCZEBNO

Egz. Nr 1

mjr dypl. Stanisław WIETRZYŃSKI

**Temat: STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZASADY
DOWODZENIA TYŁAMI WOJSK OPK
(SZCZEBŁA ARMIJNEGO)**

(Skrypt)

BIBLIOTEKA SZKOLENIA
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO

233652

REMBERTÓW

CZERWIEC

1965

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni Karola Swierczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA ZAOPATRZENIA WOJSK LOTNICZYCH

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2 (Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)

JAWNE
SŁOWNO

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY
ZAOPATRZENIA WOJSK LOTNICZYCH

Egz.nr... 1

płk dypl.Fr.KOTKOWICZ

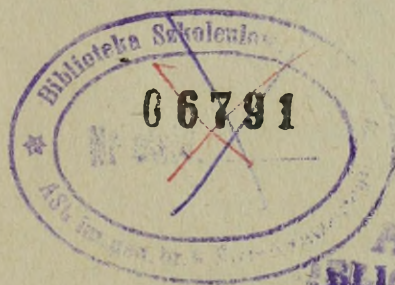
Dnia 29 maja 1965 r.

*prod. przed
12657
[signature]*

mjr dypl. Stanisław WIETRZYŃSKI

TEMAT: STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZASADY DOWODZENIA TYŁAMI WOJSK OPK
/SZCZEBLA ARMIJNEGO/

/skrypt/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADAMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

33.652

REIMBERTOW

c z e r w i e c

1965 r.

T R E S C

W S T E P

- I. Struktura organizacyjna i zakres działania tyłów Wojsk OPK /szczebla armijnego/.
- II. Dowodzenie tyłami Wojsk OPK:
 1. Zasady ogólne.
 2. Praca dowódcy i aparatu tyłowego w toku wypracowania decyzji na tyłowe zabezpieczenie działań bojowych.
 3. Dowodzenie tyłami Wojsk OPK w toku realizacji zadań tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk.

Z A K O N C Z E N I E .

Załączniki:

1. Struktura organizacyjna tyłów Wojsk OPK /szczebla armijnego/.
2. Schemat organizacji dowodzenia tyłami Wojsk OPK.
3. Schemat dowodzenia tyłami Wojsk OPK w toku realizacji zadań tyłowego zabezpieczenia /na przykładzie służby zaopatrzenia/.

W_S_T_E_P:

Rola i znaczenie Wojsk Obrony Powietrznej Kraju w całym systemie obronnym państwa w ostatnich latach stale wzrasta. Wynika to stąd, że wojska obrony powietrznej kraju jako jedne z pierwszych przystąpią do prowadzenia działań bojowych, mając za zadanie obronę i osłonę przed środkami napadu powietrznego nieprzyjaciela ważnych dla utrzymania żywotności państwa obiektów zaplecza.

Utrzymywanie wojsk OPK w stałej gotowości do prowadzenia działań bojowych możliwe jest pod warunkiem zrealizowania szeregu przedsięwzięć zabezpieczających wysoki stopień gotowości bojowej, między innymi również przedsięwzięć z zakresu tyłowego zabezpieczenia, które realizowane są przez oddziały i zakłady tyłowe do tego przeznaczone.

Tyłowe zabezpieczenie działań bojowych wojsk OPK obejmuje:

- inżynieryjno-lotniskowe zabezpieczenie;
- zabezpieczenie materiałowe;
- zabezpieczenie techniczne;
- lotniskowo-techniczne zabezpieczenie;
- zabezpieczenie medyczne;
- obrona i ochrona tyłów.

Szeroki wachlarz przedsięwzięć jakie są realizowane w ramach wymienionych wyżej rodzajów tyłowego zabezpieczenia, organizują i wykonują współdziałające ze sobą komórki specjalistyczne, które organizacyjnie podporządkowane są szefom różnych służb.

Niniejszy skrypt ma na celu przedstawienie aktualnej struktury organizacyjnej tyłów wojsk OPK szczebla armijnego^{x/} z uwzględnieniem wszystkich komórek wykonujących zadania tyłowe oraz zasad dowodzenia tyłami tego szczebla.

x/ Wszystkie jednostki i komórki tyłowe wchodzące w skład tyłów wojsk OPK można w zasadzie podzielić na trzy podstawowe grupy: tyły oddziałów, tyły szczebla korpusu i tyły szczebla wojsk OPK. Ponieważ Dowództwo Wojsk OPK można uważać jako Dowództwo Armii OPK, wszystkie komórki wchodzące w skład tego dowództwa, które wykonują zadania tyłowe oraz jednostki tyłowe bezpośrednio podległe Dowództwu Wojsk OPK, celem wyraźnego wyodrębnienia ich od tyłów niższych szczebli dowodzenia, nazwano tyłami wojsk OPK szczebla armijnego. W treści skryptu używa się skróconego terminu "tyły wojsk OPK" przez co należy rozumieć "tyły wojsk OPK szczebla armijnego". Struktura organizacyjna tyłów korpusu i oddziałów OPK została omówiona w oddzielnych skryptach.

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZAKRES DZIAŁANIA TYŁÓW WOJSK OPK.

Struktura organizacyjna tyłów Wojsk OPK została przedstawiona schematycznie w załączniku nr 7. Jak łatwo na schemacie zauważyć, najbardziej rozbudowany aparat tyłowy posiada służba zaopatrzenia. Służba ta, z racji swego przeznaczenia, realizuje zdecydowaną większość zadań w zakresie tyłowego zabezpieczenia Wojsk OPK. Z tych względów, pod pojęciem "tyły Wojsk OPK" rozumiana jest z reguły tylko służba zaopatrzenia. Takie pojmowanie tyłów jest jednak niewłaściwe, bowiem i inne służby, posiadające w swym składzie organa przeznaczone do realizacji przedsięwzięć z zakresu zabezpieczenia materiałowego i technicznego, wykonują również funkcje tyłowe. Ponadto realizacja zadań z zakresu zabezpieczenia medycznego przez służbę lotniczo-lekarską jest również niczym innym jak wykonywaniem funkcji tyłowych. Tak więc pojęcie "tyły Wojsk OPK" jest znacznie szersze, niż powszechnie przyjmuje się.

W strukturze organizacyjnej poszczególnych służb można wyodrębnić organa kierowania tyłami, którymi są oddziały i wydziały wchodzące organicznie w skład dowództwa Wojsk OPK /niektóre z nich spełniają równocześnie funkcje organów zaopatrujących/ oraz organa wykonawcze/składnice, jednostki transportowe, zakłady naprawcze itp/.

W służbie zaopatrzenia do organów kierowania tyłami podległymi szefowi zaopatrzenia Wojsk OPK należy zaliczyć:

- oddział organizacji, planowania i szkolenia;
- oddział samochodowy;
- oddział materiałów podnych i smarów;
- wydział elektrogazowy;
- wydział amunicji lotniczej i nadzoru uzbrojenia ogólnowojskowego;
- oddział eksploatacji lotnisk;
- wydział nadzoru kwatermistrzowskiego;
- sekcję wczasowo-socjalną.

Oddział organizacji, planowania i szkolenia

spełnia funkcje sztabu służby zaopatrzenia Wojsk OPK. Zakres działania oddziału obejmuje niżej wymienione, zasadnicze przedsięwzięcia, a mianowicie:

- planowanie i organizowanie zasadniczych przedsięwzięć służby zaopatrzenia oraz kontrola i nadzór nad ich realizacją;
- planowanie, organizowanie i koordynowanie pracy wszystkich komórek służby zaopatrzenia Wojsk OPK;
- organizowanie kontroli i nadzoru nad stanem gotowości bojowej oddziałów i zakładów tyłowych wojsk OPK;

- opracowywanie koncepcji i planów organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk OPK;
- współdziałanie ze służbami realizującymi zadania tyłowe, a nie podległymi szefowi zaopatrzenia Wojsk OPK;
- organizowanie kontroli i nadzoru nad pracą sztabów oddziałów i pododdziałów służby zaopatrzenia oraz oddziałów zaopatrzenia Korpusów OPK;
- organizowanie i kierowanie całokształtem szkolenia taktyczno-tyłowego i specjalistycznego składu osobowego służby zaopatrzenia wojsk OPK;
- planowanie i organizowanie przewozów kolejowych i samochodowych oraz nadzorowanie i kontrola nad terminową realizacją planów przewozowych;
- współpracę z odpowiednimi organami Okręgów Wojskowych;
- prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości z zakresu zagadnień organizacyjnych i szkoleniowych.

Oddziały: samochodowy i MPS oraz wydziały: elektrogazowy i amunicji lotniczej są organami zaopatrującymi, a także organizującymi i kierującymi fachowo działalnością komórek w pionie danej służby na wszystkich szczeblach dowodzenia.

Działalność tych organów koncentruje się wokół następujących podstawowych przedsięwzięć:

- organizowanie pełnego pod względem ilościowym i jakościowym oraz terminowego zaopatrywania związków i oddziałów wojsk OPK;
- organizowanie remontu sprzętu;
- kierowanie oraz fachowy nadzór i kontrola nad działalnością oddziałów, pododdziałów i zakładów tyłowych w zakresie swej służby;
- organizowanie ewakuacji zbędnego sprzętu i materiałów;
- szkolenie fachowe personelu danej służby;
- prowadzenie obowiązującej dokumentacji.

Oddział eksploatacji lotnisk jest organem wykonującym zadania inżynieryjno-lotniskowego zabezpieczenia oraz zadania nadzoru i kontroli w zakresie kwaterunkowo-budowlanego i przeciwpożarowego zabezpieczenia wojsk OPK.

Zakres działania oddziału obejmuje:

- organizowanie przedsięwzięć w zakresie utrzymania lotnisk i obiektów lotniskowych w gotowości eksploatacyjnej;
- organizowanie rozbudowy inżynieryjnej lotnisk odpowiednio do wymagań lotniskowych poszczególnych typów samolotów znajdujących się aktualnie na uzbrojeniu oraz do wymagań w zakresie ochrony i obrony;
- udział w przedsięwzięciach maskowniczych czynnej sieci lotnisk oraz

- organizowanie budowy lotnisk pozornych i prowadzenie prac pozoracyjnych na tych lotniskach;
- opracowywanie planów i zaopatrywanie jednostek wojsk OPK w sprzęt lotniskowy, inżynieryjny, materiały budowlane oraz środki finansowe do remontów i konserwacji lotnisk i obiektów lotniskowych;
 - prowadzenie nadzoru technicznego przy wykonywaniu trudniejszych prac remontowych na lotniskach;
 - organizowanie i kontrola zabezpieczenia przeciwpożarowego oddziałów i pododdziałów wojsk OPK;
 - organizowanie nadzoru i kontroli w zakresie zabezpieczenia kwaterunkowo-budowlanego oddziałów i pododdziałów wojsk OPK;
 - opracowywanie projektów instrukcji, przepisów i wytycznych dotyczących służby lotniskowej wojsk OPK;
 - szkolenie fachowe personelu służby;
 - prowadzenie obowiązującej ewidencji i sprawozdawczości.

Wydział nadzoru kwatermistrzowskiego jest organem nadzoru i kontroli w pionie służb żywnościowej i mundurowej. Zakres działania wydziału obejmuje:

- współpracę z Głównym Kwatermistrzostwem W.P., z kwatermistrzostwami Oj w zakresie pełnego i terminowego zabezpieczenia intendenckiego związków i oddziałów wojsk OPK;
- sprawowanie nadzoru nad gospodarką żywnościową, mundurową związków i oddziałów wojsk OPK;
- współpracę ze służbą lotniczo-lekarską, pionem szkolenia lotniczego oraz Departamentem Służby Żywnościowej WP w zakresie zagadnień związanych z żywieniem personelu latającego;
- nadzór nad organizacją i jakością żywienia stanu osobowego;
- nadzór nad realizacją planów szkolenia personelu służb żywnościowej i mundurowej;
- fachowe kierowanie pracą służb żywnościowej i mundurowej.

Zakres działania sekcji wczasowo-socjalnej obejmuje organizowanie nieetatowych domów wypoczynkowych, rozdzielnictwo kart wczasowych, nadzór i kontrolę nad działalnością żłobków i przedszkoli oraz załatwianie bieżących spraw socjalno-bytowych.

Szefowi zaopatrzenia Wojsk OPK podlegają także niżej wymienione organa wykonawcze.

Składnice: samochodowe oraz materiałów pędnych i smarów /lotniczych i samochodowo-traktorowych/ przeznaczone do gromadzenia i przecho-

wywania sprzętu i środków materiałowych.

Ośrodek szkolenia specjalistów samochodowych przeznaczony głównie do szkolenia kierowców i mechaników samochodowych dla potrzeb wojsk OPK. Środki transportowe tego ośrodka /o łącznym udźwigu ok. 200 ton/ mogą być w wyjątkowych wypadkach wykorzystywane również do dowozu środków materiałowych oraz do innych zadań transportowych.

Ruchomy warsztat naprawy samochodów przeznaczony do przeprowadzenia napraw bieżących oraz napraw średnich metodą wymiany zespołów. Siły i środki warsztatu pozwalają na wykonanie ok. sześciu napraw bieżących lub dwóch napraw średnich w ciągu dnia.

Ruchomy warsztat sprzętu elektrogazowego przeznaczony do przeprowadzania napraw takich uszkodzeń sprzętu elektrogazowego, które nie kwalifikują sprzętu do naprawy głównej, a zakres naprawy przekracza możliwości służby elektrogazowej oddziału lotniczo-technicznego. Z uwagi na to, że służba elektrogazowa posiada w oddziałach niekiedy pojedyncze egzemplarze sprzętu, który jest niezbędny w toku realizacji zadań lotniskowo-technicznego zabezpieczenia, warsztat ten spełnia ważną rolę w zakresie utrzymywania sprzętu w gotowości eksploatacyjnej.

Pozostałe komórki sztabu Wojsk OPK realizujące zadania tyłowe nie podlegają szefowi zaopatrzenia Wojsk OPK, lecz podporządkowane są oddośnym szefom rodzajów wojsk, szefowi sztabu lub bezpośrednio dowódcy Wojsk OPK.

Służba lotniczo-lekarska przeznaczona jest do utrzymania odpowiedniego stanu zdrowotnego składu osobowego wojsk OPK, szczególnie personelu latającego, przeprowadzania przedsięwzięć profilaktycznych celem uniknięcia powstawania i szerzenia się chorób, zwłaszcza o charakterze epidemicznym, udzielania w odpowiednim czasie kwalifikowanej pomocy medycznej i ewakuowania rannych i chorych.

Szef służby lotniczo-lekarskiej podlega bezpośrednio dowódcy Wojsk OPK.

Zakres działania służby obejmuje:

- medyczne zabezpieczenie lotów bojowych;
- czuwanie nad terminowym przeprowadzaniem badań lotniczo-lekarskich personelu latającego oraz organizowanie i przeprowadzanie przeglądów lekarskich i obserwacji stanu zdrowia pozostałego personelu;
- kontrola urządzeń wysokościowych i ratowniczych na samolotach;
- realizowanie przedsięwzięć przeciwepidemicznych /rozpoznanie sanitarne rejonów rozmieszczenia oddziałów, wykrywanie i izolowanie zakaźnie chorych itp/;

- terminowe udzielanie pomocy medycznej rannym i chorym, ewakuowanie ich w razie potrzeby i leczenie;
- udzielanie pomocy medycznej załogom samolotów, które lądowały przymusowo lub opuściły samolot w powietrzu;
- przeprowadzanie kontroli sanitarnej żywienia, zaopatrywania w wodę;
- organizowanie kontroli lekarskiej personelu pracującego w warunkach szkodliwych dla zdrowia;
- udział w organizowaniu i realizowaniu przedsięwzięć z zakresu obrony przed środkami masowego rażenia;
- szkolenie specjalne składu osobowego w zakresie ochrony zdrowia i udzielania pierwszej pomocy medycznej oraz prowadzenie pracy sanitarno-oświatowej;
- nadzór nad procesem zaopatrywania^{x/} oddziałów w materiały medyczo-sanitarne.

Wydziały zaopatrzenia wchodzące w skład służb technicznych szefostw: lotnictwa, artylerii i wojsk radiotechnicznych, a także wydział zaopatrzenia oddziału łączności sztabu Wojsk OPK są organami zaopatrującymi^{xx/} oraz kierującymi fachowo działalnością oddzielnych komórek na niższych szczeblach dowodzenia. Zakres działania tych wydziałów jest podobny jak zaopatrujących oddziałów i wydziałów służby zaopatrzenia /np. oddziałów: samochodowego i IES/.

Oddział rewizji materiałowej jest organem kontroli dowódcy Wojsk OPK w zakresie gospodarki materiałowej. Zakres działania oddziału obejmuje przeprowadzanie rewizji gospodarki we wszystkich jednostkach organizacyjnych wojsk OPK w następujących służbach:

- zaopatrzenia lotniczo-technicznego;
- elektrogazowej /w tym również gospodarki umundurowaniem lotniczo-technicznym i sprzętem spadochronowo-ratowniczym/;
- amunicji lotniczej;

x/ Zaopatrywanie wojsk OPK w materiały medyczo-sanitarne przebiega w ogniwie: Okręg Wojskowy - oddziały wojsk OPK. Służba medyczna szczebla Wojsk OPK i Korpusów OPK sprawuje tylko nadzór nad przebiegiem tego procesu.

xx/ Wyjątek stanowi wydział zaopatrzenia lotniczo-technicznego służby inżynierijno-lotniczej szefostwa lotnictwa, który w stosunku do podległych mu fachowo komórek w tej służbie sprawuje funkcje nadzoru i kontroli, bowiem zaopatrzenie w sprzęt lotniczo-techniczny przebiega w ogniwie Inspektorat Lotnictwa - Korpusy OPK, z pominięciem szczebla Wojsk OPK.

- eksploatacji lotnisk;
- łączności i UL;
- samochodowej;
- materiałów pędnych i smarów.

Oddział finansów, podległy bezpośrednio dowódcy Wojsk OPK, zakresem działania obejmuje całokształt zagadnień związanych z gospodarką finansową Wojsk OPK.

II. DOWODZENIE TYŁAMI WOJSK OPK^{X/}

1. Zasady ogólne.

Dowodzenie tyłami wojsk OPK obejmuje całokształt przedsięwzięć z zakresu organizacji tyłowego zabezpieczenia działań bojowych związków i oddziałów OPK oraz kierowania działalnością tyłów w toku działań bojowych, z których do najważniejszych można zaliczyć:

- utrzymanie oddziałów, pododdziałów i służb tyłowych w gotowości do wykonania zadań z zakresu tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk;
- ocenianie sytuacji tyłowej oraz wypracowywanie danych i propozycji do decyzji dowódcy;
- podejmowanie decyzji i stawianie zadań tyłom;
- organizowanie współdziałania między służbami realizującymi zadania tyłowego zabezpieczenia wojsk;
- planowanie organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia wojsk;
- opracowywanie podstawowych dokumentów tyłowych;
- kierowanie pracą tyłów w toku realizacji zadań tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk;
- kontrolowanie działalności tyłów;
- analiza i ocena wyników pracy tyłów, doskonalenie procesu tyłowego zabezpieczenia.

Tyłami Wojsk OPK dowodzi dowódca Wojsk OPK poprzez szefa zaopatrzenia oraz szefów rodzajów wojsk i służb.

Dowódca Wojsk OPK podejmuje decyzje odnośnie organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych Wojsk, stawia zadania tyłom oraz organizuje kontrolę wykonania zadań przez organa tyłowe.

- Schemat organizacji dowodzenia tyłami Wojsk OPK przedstawia załącznik nr 2.

Bezpośrednio tyłami kierują: szef zaopatrzenia oraz szefowie rodzajów wojsk i pozostałych służb, każdy w pionie swej służby. Głównym koordynatorem działalności tyłów, szczególnie w zakresie organizacji tyłów, dowozu środków materiałowych itp. zagadnień, jest szef zaopatrzenia Wojsk OPK.

Podstawę do organizowania i kierowania działalnością tyłów Wojsk OPK stanowią decyzje, rozkazy i zarządzenia dcy Wojsk OPK oraz dyrektywy i zarządzenia wykonawcze nadrzędnych organów fachowych /Główne Kwatermistrzostwo WP, szefostwa odnośnych służb MON itp/, a także dane i meldunki o aktualnym stanie i możliwościach tyłów.

2. Praca dowódcy i aparatu tyłowego w toku wypracowania decyzji na tyłowe zabezpieczenie działań bojowych.

Dowódca Wojsk OPK po otrzymaniu dyrektywy dotyczącej organizacji i prowadzenia działań bojowych i po jej przeanalizowaniu oraz dokonaniu wstępnej oceny sytuacji, zapoznaje szefów rodzajów wojsk i służb z treścią zadań wypływających z tej dyrektywy dla Wojsk OPK, podaje swój zamiar wykonania tych zadań oraz udziela wytycznych, które w odniesieniu do tyłów mogą dotyczyć przygotowania oddziałów, pododdziałów do zabezpieczenia działań bojowych oraz zawierać wskazówki odnośnie przygotowania danych i propozycji potrzebnych do podjęcia ostatecznej decyzji.

Podczas analizowania zadań i dokonywaniu wstępnej oceny sytuacji dowódca Wojsk OPK powinien w części dotyczącej tyłów rozpatrzyć:

- zadania tyłów, w tym również termin gotowości tyłów do zabezpieczenia działań bojowych;
- wpływ sytuacji ogólnej, bojowej i tyłowej na pracę tyłów;
- czas jakim tyły dysponują na przygotowanie do zabezpieczenia działań bojowych;
- zasadnicze przedsięwzięcia tyłowe jakie winny być w okresie przygotowawczym wykonane.

Ponadto dowódca powinien ustalić jakie dane tyłowe są mu potrzebne do podjęcia decyzji.

W toku zapoznawania z zadaniami oraz zamiarem wykonania tych zadań i udzielania wytycznych dowódca powinien podać tyłom do wiadomości:

- zamiar wykorzystania w miejscu i czasie poszczególnych rodzajów wojsk;
- przewidywane przegrupowania oddziałów i związków w okresie przygotowawczym i w toku działań bojowych oraz orientacyjne terminy tych przegrupowań;

- przewidywane natężenie działań bojowych;
- wydzielone limity środków materiałowych na zabezpieczenie działań;
- zadania tyłów /orientacyjnie, bowiem sprecyzowanie zadań następuje po podjęciu decyzji/;
- zasadnicze przedsięwzięcia jakie powinny być przez tyły wykonane i terminy wykonania tych przedsięwzięć;
- terminy osiągania gotowości tyłów do zabezpieczenia działań;
- treść danych i propozycji tyłowych potrzebnych do podjęcia decyzji oraz termin przedstawienia tych danych.

Otrzymane od dowódcy informacje i wytyczne stanowią podstawę do wydania zarządzeń wstępnych oddziałom, pododdziałom i zakładom tyłowym, przez co zwiększa się czas na przygotowanie tyłów do realizacji konkretnych zadań. Ponadto wytyczne określają treść i zakres materiałów jakie mają być dcy przedstawione.

Treść danych i propozycji tyłowych przedstawianych dowódcy przed podjęciem decyzji zależy z reguły od konkretnej sytuacji i może obejmować niekiedy tylko wąskie, wycinkowe zagadnienia, a w innych wypadkach cały zakres zagadnień tyłowych. Należy mieć na uwadze fakt, że dowódca jest w większości zagadnień tyłowych zorientowany, a do podjęcia decyzji mogą być mu potrzebne dane tylko takich rozwiązań organizacyjnych, które uległy zmianie lub muszą być zmienione w zaięstniałej sytuacji.

Wytyczne dowódcy odnośnie przygotowania i przedstawienia tylko niektórych danych tyłowych nie zwalniają szefa zaopatrzenia i innych szefów komórek realizujących zadania tyłowe od posiadania pełnych danych dotyczących stanu i możliwości oraz organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych.

Przykładowa treść pełnego referatu szefa zaopatrzenia Wojsk CPK może obejmować następujące węzłowe zagadnienia:

- stan i dyslokacja oddziałów tyłowych;
- stan i możliwości inżynieryjno-lotniskowego zabezpieczenia;
- stan zabezpieczenia materiałowego;
- organizację dowozu i ewakuacji;
- możliwości zabezpieczenia technicznego;
- zabezpieczenie medyczne;
- problemy obrony i ochrony tyłów;
- organizację dowodzenia i łączności;
- ogólne wnioski i propozycje.

Treść danych i propozycje, jak wspomniano poprzednio, mogą odpowiednio do wytycznych dowódcy, obejmować tylko niektóre zagadnienia z wyżej przedstawionych, lub niekiedy nawet tylko pewne wycinki tych zagadnień. Jeżeli jednak w sytuacji tyłowej zaistnieją fakty mogące mieć zasadnicze znaczenie dla pracy tyłów /ujemne czy dodatnie/, szef zaopatrzenia lub szef każdej innej służby wykonującej zadania tyłowe obowiązany jest zaistniałą sytuację przeanalizować, ocenić, wyciągnąć odpowiednie wnioski oraz opracować koncepcję rozwiązania i w formie meldunku wraz z wnioskami i propozycjami przedstawić dowódcy, pomimo że dowódca w swoich wytycznych nie żądał przedstawienia tych danych.

W toku wypracowywania danych i propozycji oprócz wytycznych dowódcy uwzględnia się rozkazy i zarządzenia nadrzędnych organów oraz faktyczny stan i możliwości tyłów.

Formy i metody wypracowania danych i propozycji tyłowych do decyzji dowódcy mogą być różne w zależności od konkretnej sytuacji, czasu przeznaczanego na przygotowanie do zabezpieczenia działań bojowych i stylu pracy szefa danej służby.

Rozpatrzmy możliwy wariant pracy szefa zaopatrzenia. Szef zaopatrzenia znając zadania Wojsk CPK, zadania tyłów i wytyczne dowódcy oraz orientacyjnie możliwości tyłów, analizuje zadania tyłów, ocenia sytuację i wstępnie określa swój zamiar wykonania zadań tyłowych, po czym zapoznaje podwładnych mu szefów oddziałów i wydziałów z zadaniami tyłów, swoim zamiarem i udziela wytycznych odnośnie opracowania materiałów do decyzji dowódcy. Szefowie oddziałów i wydziałów dokonują kalkulacji sił i środków, opracowują propozycje rozwiązań poszczególnych zagadnień, uzgadniają niektóre problemy z innymi szefami służb, a następnie przedstawiają swoje propozycje szefowi zaopatrzenia, który może wysłuchiwać osobiście poszczególnych szefów oddziałów i wydziałów lub wysłuchuje zbiorczych propozycji przedstawionych przez szefa oddziału organizacji, planowania i szkolenia.

Zebrane w ten sposób materiały, dotyczące sytuacji w poszczególnych komórkach organizacyjnych, stanowią podstawę do opracowania przez oddział organizacji, planowania i szkolenia zwięzłych danych i propozycji, które szef zaopatrzenia przedstawi dowódcy.

Dane i propozycje tyłowe do decyzji dowódcy mogą być przedstawione na mapie lub oleacie wraz z potrzebnymi tabelami obliczeń i opisem tych zagadnień, których nie można przedstawić graficznie przy pomocy unownych znaków taktycznych.

W oparciu o przedstawione dane i propozycje dowódca podejmuje decyzję odnośnie organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych w planowanym okresie. W decyzji zostają ostatecznie sprecyzowane:

- zadania tyłów;
- zasadnicze przedsięwzięcia tyłowe i terminy realizacji tych przedsięwzięć;
- natężenie działań bojowych;
- wysokość zapasów gromadzonych w wojskach OPK i zasady ich urzutowania;
- limity i normy zużycia podstawowych środków materiałowych;
- planowany manewr oddziałów i związków oraz sposoby zabezpieczenia manewru;
- organizacja obrony i ochrony oraz zasady współdziałania z organami OTK;
- termin gotowości tyłów do zabezpieczenia działań bojowych.

Decyzja dowódcy oraz zarządzenia nadrzędnych organów stanowią podstawę do planowania tyłowego zabezpieczenia działań bojowych. Przy planowaniu wykorzystuje się materiały opracowane do propozycji dla dowódcy jeżeli nie zostały one w istotny sposób przez dowódcę zmienione.

Służba zaopatrzenia opracowuje następujące podstawowe dokumenty:

- plan organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych;
- plany zaopatrzenia;
- plan dowozu środków materiałowych;
- zarządzenia tyłowe.

Plan organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia jest dokumentem, w którym zawarte są zasady organizacji i pracy tyłów w planowanym okresie. Plan ten może zawierać następujące rozdziały:

- zadania tyłów;
- dyslokacja oddziałów, pododdziałów i możliwe przesunięcia w toku działań bojowych;
- inżynieryjno-lotniskowe zabezpieczenie;
- organizacja zabezpieczenia materiałowego;
- zabezpieczenie medyczne;
- organizacja tyłowego zabezpieczenia manewru wojsk;
- organizacja obrony i ochrony tyłów;
- organizacja dowodzenia i łączności.

Plan opracowuje się na mapie, do której dołącza się tabele z obliczeniami oraz część opisową.

Treść planu jest uzgadniana z odpowiednimi komórkami sztabu Wojsk OPK, a w szczególności z oddziałem operacyjnym, szefami rodzajów wojsk i służbą medyczną. Poszczególne służby realizujące zadania tyłowe przedstawiają swoje materiały /np. dyslokacja podległych składnic i zakładów naprawczych, dane z planów zaopatrzenia, potrzeby transportowe itp/, które ujmowane są w planie organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych.

Plan opracowuje oddział organizacyjny, planowania i szkolenia służby zaopatrzenia, podpisuje szef zaopatrzenia a zatwierdza dowódca Wojsk OPK.

W oparciu o wyżej omówiony plan organizacji tyłów poszczególne służby zaopatrujące /służba MPS, amunicji lotniczej itp/ opracowują plany zaopatrzenia w podstawowe środki materiałowe. W planach ujmuje się aktualny stan środków materiałowych w związkach, samodzielnych oddziałach i składach Wojsk OPK, potrzeby na działania bojowe i zapas końcowy oraz ilości jakie winny być dowieszone do związków i oddziałów z wyszczególnieniem terminów dowozu. Plany zaopatrzenia opracowuje się w jednostkach zaopatrzeniowych /tony, sztuki, komplety/.

Sporządzenie planu dowozu środków materiałowych jest kolejnym etapem planowania zabezpieczenia tyłowego. W planie tym ujmuje się wszystkie środki materiałowe jakie mają być dowieszone ze składnic wojsk OPK lub innych źródeł zaopatrzenia do związków i oddziałów z wyszczególnieniem ilości i terminu dowozu, miejsca za- i wyładunku przewożonych środków, marszruty dowozu oraz wykonawców realizujących dowóz. Plan dowozu opracowuje oddział organizacyjny, planowania i szkolenia służby zaopatrzenia, czerpiąc dane wyjściowe z planów zaopatrzenia poszczególnych służb zaopatrujących.

Plan organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych, plany zaopatrzenia i plan dowozu opracowywane są na taki okres czasu, na jaki opracowywany jest plan działań bojowych wojsk OPK.

Wymienione wyżej dokumenty są podstawą do opracowania i wydania zarządzenia tyłowego.

Zarządzenie tyłowe jest podstawowym dokumentem dowodzenia tykami wojsk OPK. Przykładowy układ zagadnień w zarządzeniu może być następujący:

- dane o nieprzyjacielu i krótka charakterystyka działań wojsk własnych;

- zadania ogólne tyłów wojsk OPK;
- zadania szczegółowe tyłów Korpusów OPK i oddziałów bezpośrednio podległych dowództwu Wojsk OPK;
- zabezpieczenie materiałowe /urautowanie zapasów środków materiałowych, rezerwa dowódcy, zapasy końcowe, limity i normy zużycia, zasady wykorzystania zasobów miejscowych/;
- organizacja dowozu i ewakuacji /w tym źródła zaopatrzenia, drogi kolejowe i kołowe/;
- organizacja zabezpieczenia manewru lotniskowego;
- organizacja zabezpieczenia technicznego;
- organizacja współdziałania /z tyłami wojsk lądowych, z organami OPK/;
- organizacja dowodzenia i łączności;
- terminy gotowości do zabezpieczenia działań bojowych;
- terminy i sposób składania meldunków i sprawozdań.

Zarządzenie tyżowe opracowuje oddział organizacji, planowania i szkolenia służby zaopatrzenia, a podpisuje szef zaopatrzenia Wojsk OPK.

Pełny tekst zarządzenia tyżowego Wojsk OPK do podległych organów tyłowych nie jest doprowadzany. Otrzymują one wyciągi z zarządzenia w części ich dotyczącej wraz z wyciągami z planów zaopatrzenia i planu dowozu.

3. Dowodzenie tyłami Wojsk OPK w toku realizacji zadań tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk.

Dowodzenie tyłami Wojsk OPK w toku działań bojowych przedstawione zostanie na przykładzie służby zaopatrzenia.^{x/}

W toku działań bojowych szef zaopatrzenia wraz z podległym mu aparatem tyłowym realizuje zadania zgodnie z uprzednio opracowywanymi planami oraz bieżące zadania otrzymywane od dowódcy Wojsk OPK i wyższych przełożonych.

Ponadto szef zaopatrzenia zobowiązany jest zbierać dane o sytuacji bojowej i tyłowej, analizować je, wyciągać wnioski i podejmować określone decyzje. Dane o sytuacji bojowej i tyłowej mogą napływać do szefa zaopatrzenia w postaci informacji od dowódcy i sztabu Wojsk OPK, a także od wyższych przełożonych oraz w postaci meldunków od podwładnych. Szef zaopatrzenia w każdej konkretnej sytuacji podejmuje odpowiednie decyzje działając w myśl ogólnych założeń planu organizacji i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych oraz w ramach swoich kompetencji. Jeżeli decyzje jakie muszą być w danej sytuacji podjęte swoim zakresem przekraczają kompetencje szefa zaopatrzenia

x/ Ilustracją omawianych zagadnień jest schemat - zał. nr 2.

i potrzebna jest decyzja dowódcy, szef zaopatrzenia melduje o zaistniałej sytuacji dowódcy Wojsk OPK przedstawiając jednocześnie swoje wnioski i propozycje dotyczące rozwiązania problemów tyłowego zabezpieczenia.

Decyzje dowódcy Wojsk OPK podjęte w takich przypadkach stanowią podstawę do wniesienia zmian w planie organizacji tyłów i tyłowego zabezpieczenia działań bojowych oraz postawienia nowych zadań /wydania zarządzenia/ tyłom korpusów OPK i oddziałom bezpośrednio podległym dowództwu Wojsk OPK.

Nieodłącznym elementem procesu dowodzenia tyłami jest kontrola wykonania zadań przez wykonawców. Kontrolę wykonania zadań przez organa służby zaopatrzenia przeprowadza się na podstawie planu kontroli opracowywanego przez oddział organizacyjny, planowania i szkolenia. W planie kontroli wymienia się z reguły zagadnienia podlegające sprawdzeniu, sposoby przeprowadzenia kontroli, osoby kontrolujące, terminy kontroli i sposoby meldowania o wynikach kontroli.

Podsunowaniem rezultatów pracy tyłów są sprawozdania tyłowe przedstawiane wyższemu przełożonemu w terminach ustalonych przez tych przełożonych. Obejmują one z reguły kilku - lub kilkunastodniowy okres działań bojowych. W treści sprawozdania tyłowe opracowywane przez służbę zaopatrzenia mogą obejmować następujące zagadnienia:

- realizacja zadań tyłowych;
- stan tyłów /stan zapasów, ukończenie oddziałów itp/;
- zmiany w dyslokacji tyłów;
- straty;
- inne aktualne zagadnienia;
- wnioski /prośby/.

Sprawozdanie tyłowe sporządzone przez służbę zaopatrzenia opracowywane są przez oddział organizacyjny, planowania i szkolenia w oparciu o dane posiadane przez poszczególne oddziały i wydziały służby zaopatrzenia oraz meldunki i sprawozdania przedstawiane przez podległe oddziały, pododdziały i zakłady tyłowe.

Sprawozdania tyłowe informują wyższych przełożonych o aktualnym stanie i możliwościach tyłów Wojsk OPK oraz stanowią materiały wyjściowe do planowania perspektywicznego w wyższych sztabach w zakresie zabezpieczenia wojsk OPK pod względem materiałowym, technicznym itp.

ZAKOŃCZENIE

1. Struktura organizacyjna tyłów szczebla Wojsk OPK omówiona w niniejszym skrypcie przedstawia aktualną strukturę organizacyjną, w której nie przewiduje się zasadniczych zmian reorganizacyjnych na wypadek wojny.

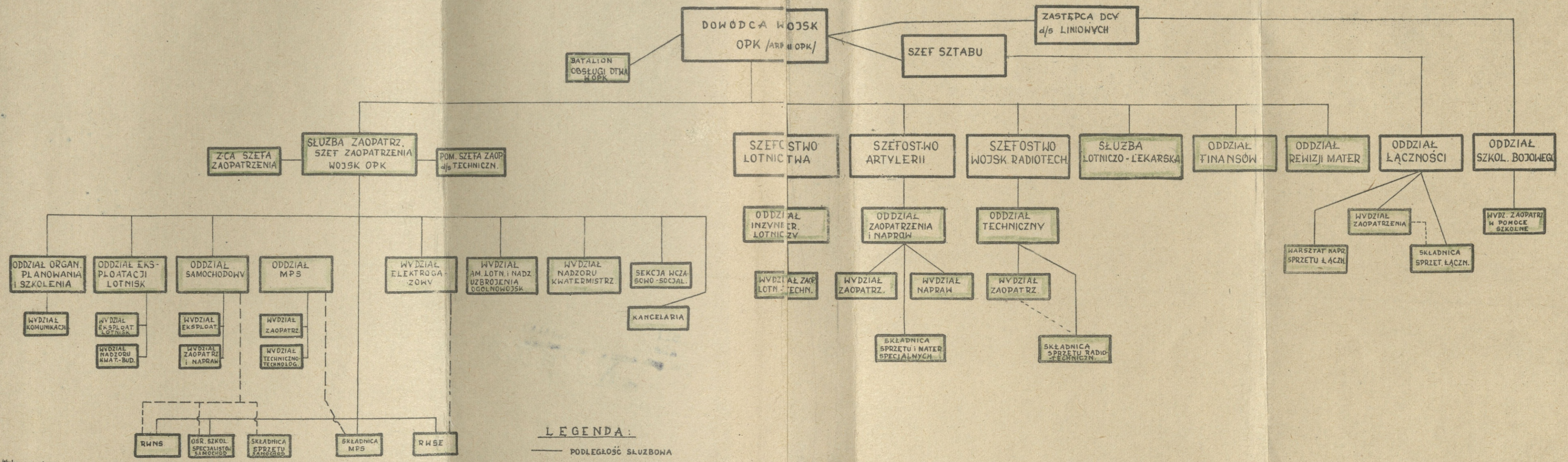
Należy jednak mieć na uwadze fakt, że wraz z upływem czasu pewne formy organizacyjne mogą ulegać zmianom, odpowiednio do zmian zachodzących w składzie bojowym wojsk OPK, uzbrojeniu, wykonywanych przez te wojska zadań, taktyce działań bojowych itp.

2. Proces dowodzenia tyłami podzielony w skrypcie na dwa etapy /okres przygotowawczy i w toku działań bojowych/ jest procesem ciągłym. W toku realizacji przedsięwzięć z zakresu tyłowego zabezpieczenia działań bojowych przewidzianych planami do wykonania w pewnym, ustalonym przez dowódcę okresie, tyły mogą otrzymać nowe zadania, co będzie wymagało wypracowania nowych decyzji równoległe z realizacją poprzednich zadań. Ponadto poszczególne czynności składające się na proces dowodzenia /tak w okresie przygotowawczym jak i w toku działań bojowych/ wykonywane przez poszczególne osoby funkcyjne przedstawiono w skrypcie w pewnej uporządkowanej kolejności. W praktyce szereg czynności składających się na proces dowodzenia może być wykonywanych przez różne osoby funkcyjne równoległe, przez co poważnie skraca się czas doprowadzania gotowych decyzji do wykonawców i jednocześnie przyspiesza realizację zadań tyłowych.
3. Pełną i terminową realizację przedsięwzięć w zakresie tyłowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk może zagwarantować między innymi, odpowiednia do przeznaczenia i zadań struktura organizacyjna tyłów oraz dobrze zorganizowane, sprawne, ciągłe i elastyczne dowodzenie tyłami.

Wykonano w 30 egz.

Egz.nr 1-30 bibl.tajna
Wyk. mjr Wietrzyński
Druk, OH, dn. 29.6.65r.
Nr ks. 01896/WW

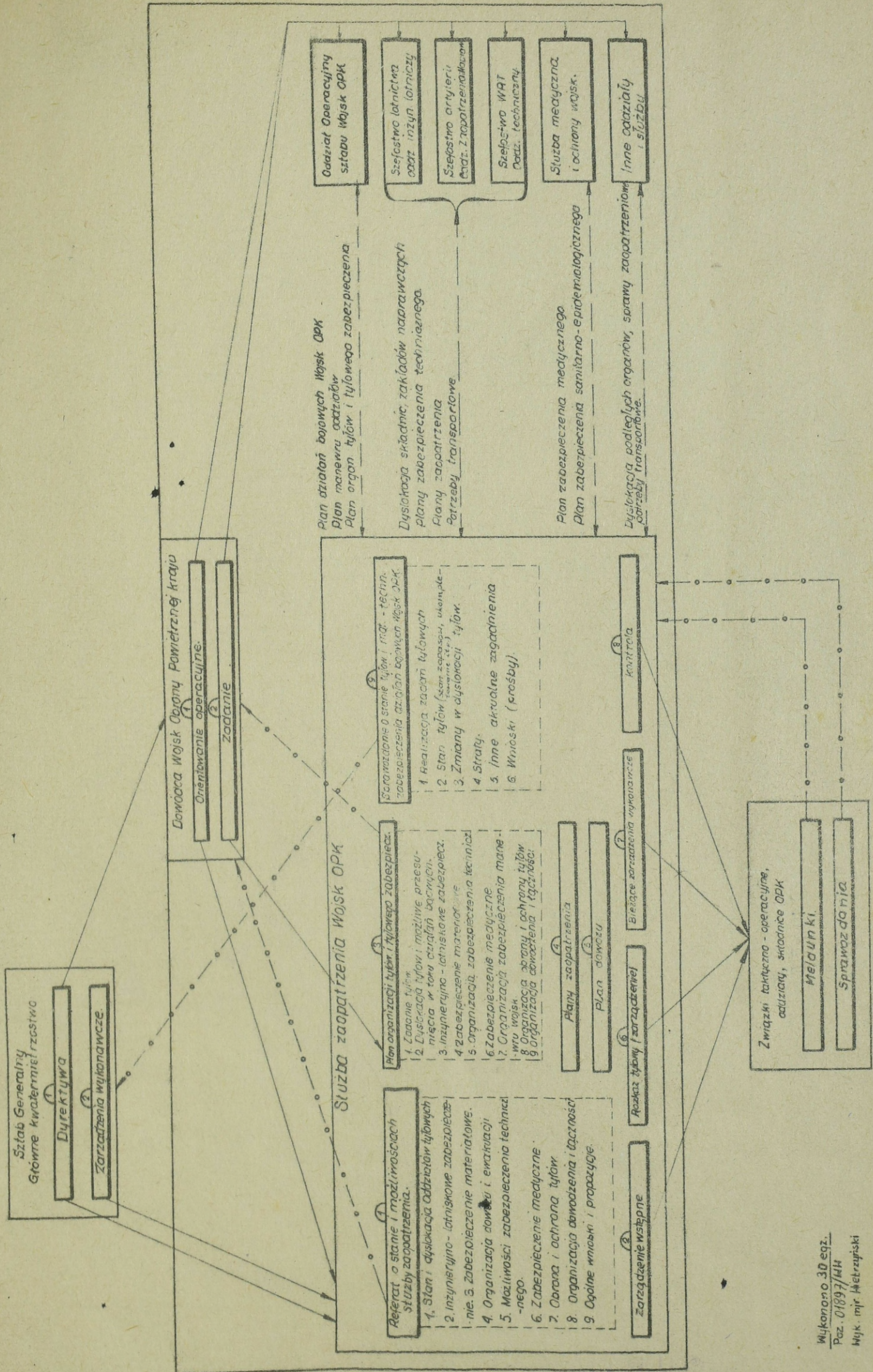
STRUKTURA ORGANIZACYJNA TYŁÓW WOJSK OPK / SZCZEBLA ARMIJNEGO /

LEGENDA:
 ———— PODLEGŁOŚĆ SŁUŻBOWA
 - - - - - PODLEGŁOŚĆ FACHOWA

Wykonano 30 egz.
 Poz. 01897/WH
 Nuk. mir. Niezłomski

SCHEMAT ORGANIZACJI DOWODZENIA TYŁAMI WOJSK OPK

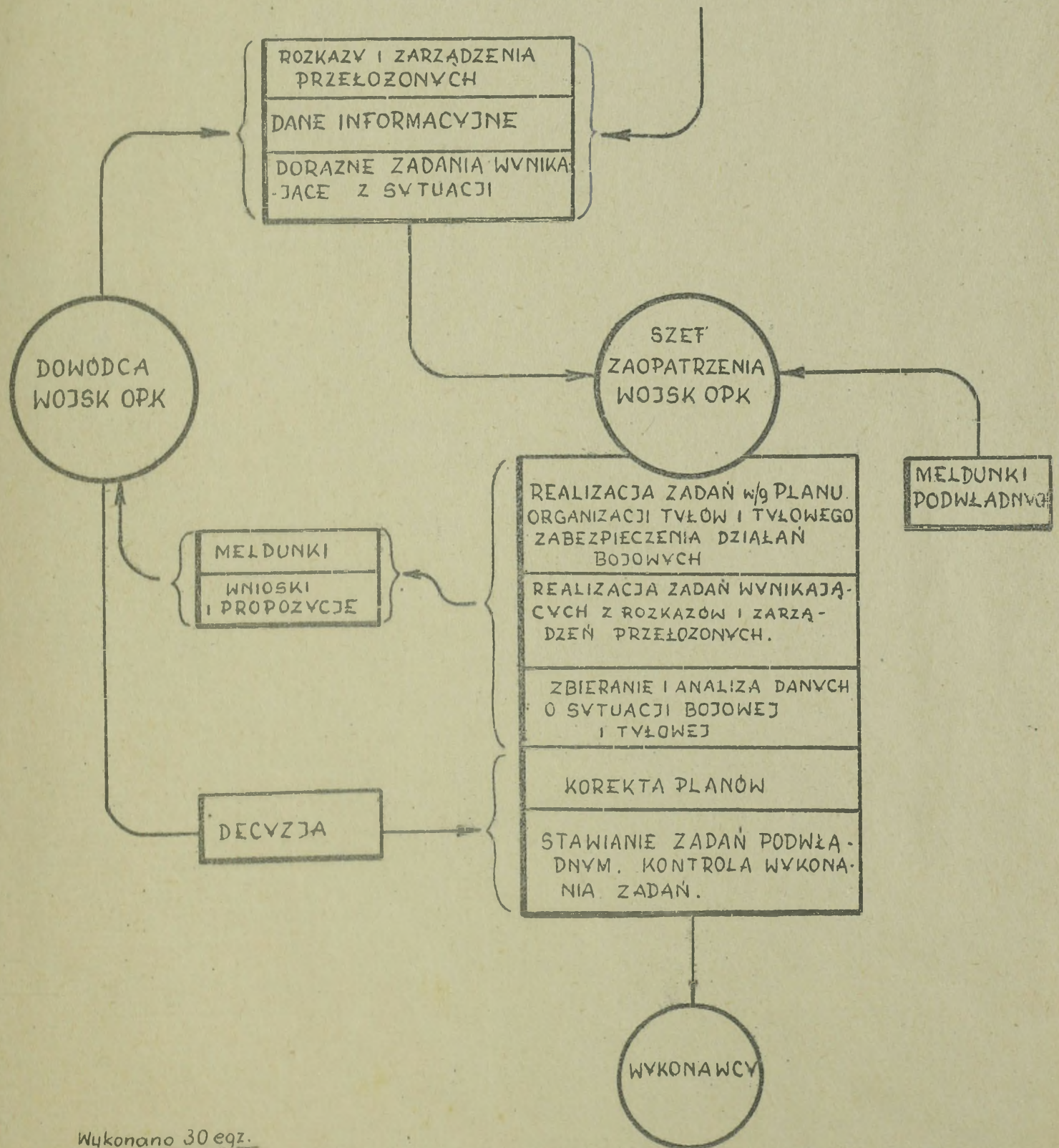

Wykonano 30 eqz.
Poz. 01897/HH
Młk. mjr. Hetrzyński

BIURO SKOLENIOW
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
gen. broni K. Swierczowski

33652

SCHEMAT DOWODZENIA TYŁAMI WOJSK OPK W TOKU REALIZACJI ZADAŃ TYŁOWEGO ZABEZPIECZENIA / NA PRZYKŁADZIE SŁUŻBY ZAOPATRZENIA /

Wykonano 30 egz.
Poz. 01897/WW
Wyk. mjr Nietrzyński

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADRY SZTABU GEBIRALNEGO
K. 33652